

30 Mart 2020

İCRA VE İFLAS TAKİPLERİNİN DURDURULMASINA İLİŞKİN CUMHURBAŞKANI KARARI HAKKINDA BİLGİ NOTU

İcra ve iflas takiplerinin ülke genelinde durdurulmasına ilişkin 2279 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ("Cumhurbaşkanı Kararı") 22 Mart 2020'de yürürlüğe girmiştir. Cumhurbaşkanlığı Kararı "*Salgın hastalık, umumi bir musibet veya harb halinde Cumhurbaşkanlığı kararıyla memleketin bir kısmında veya bazı iktisadi zümreler lehine muayyen bir müddet için icra takipleri durdurulabilir.*" hükmünü havi 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun ("İİK") 330. Maddesi uyarınca alınmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Kararı, 30 Nisan 2020 tarihine kadar tüm icra ve iflas takiplerinin durdurulmasını, yeni icra ve iflas takibi başvurusu alınmamasını, hiçbir taraf veya icra takip işleminin tatbik edilmemesini ve ihtiyati haciz kararlarının icra edilmemesini öngörmektedir. Bunun yanında Cumhurbaşkanlığı Kararı nafaka alacaklarını kararın dışında tutmuştur.

Cumhurbaşkanlığı Kararı'nın yürürlüğe girmesinin ardından Adalet Bakanlığı da Cumhurbaşkanlığı Kararının ne şekilde uygulanacağını ifade eden bir genelge yayınlamıştır.

1. Cumhurbaşkanlığı Kararının Kapsamı

Cumhurbaşkanlığı Kararında ilgili her türlü taraf ve icra takip işleminden bahsedilmektedir. Taraf takip işlemi kavramı, icra prosedürünün tarafları tarafından yapılan işlemleri kapsamaktadır. Kural olarak alacaklı ve borçlu icra prosedürünün doğal taraflarıdır. Bu bağlamda, alacaklı tarafından yapılan takip talebi, haciz talebi ve satış talebi gibi işlemler ile borçlu tarafından gerçekleştirilen ödeme emrine itiraz gibi işlemler taraf takip işlemi olarak gösterilebilir.¹ Diğer taraftan icra organları tarafından gerçekleştirilen işlemler ise icra takip işlemi olarak adlandırılmaktadır. Ödeme emrinin düzenlenmesi ve haczin gerçekleştirilmesi icra takip işlemlerine örnek olarak verilebilir.

Olağan icra prosedürlerinin dışında, Cumhurbaşkanlığı Kararı 30 Nisan 2020'ye kadar ihtiyati haciz kararlarının da icra ve infaz edilmeyeceğini belirtmektedir. İhtiyati haciz işleminin infazı takip işlemi sayılmadığından², Cumhurbaşkanlığı Kararı'nın ihtiyati haciz kararın kapsamında olduğunu özellikle vurguladığı anlaşılmaktadır. Belirtmek gerekir ki ihtiyati haciz kararı alınmasına ilişkin yargılama durdurma kapsamında değildir. Ancak bu şekilde alınacak bir karar icra ve infaz edilemeyecektir.

2. Üçüncü Kişilerin İşlemleri

Kural olarak icra prosedürünün iki tarafı (icra organları dışında) bulunmaktadır: alacaklı ve borçlu. Buna karşın çeşitli sebeplerden ötürü üçüncü kişilerin de icra prosedürüne müdahil olması gerekebilmektedir. Örnek olarak, üçüncü kişinin malının haczi durumunda yapılan istihkak iddiasını verebiliriz. Bilindik bir başka örnek ise borçlunun alacağının haczi için üçüncü kişilere gönderilen haciz ihbarnameleridir.

Cumhurbaşkanlığı Kararı, üçüncü kişilere ilişkin işlemlere yönelik herhangi bir hüküm içermemektedir. Bu bağlamda, Cumhurbaşkanlığı Kararı amaçları dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Birinci amaç, icra dairelerinin iş yükünün mümkün olduğunca hafifletilmesidir. İkinci amaç ise icra prosedürünün taraflarının korunmasıdır. Bu hususlar dikkate alındığında üçüncü kişilerin de karar kapsamında olmaları gerekmektedir.³ Nitekim Adalet Bakanlığının genelgesi icra ve iflas takiplerine ilişkin tüm sürelerin Cumhurbaşkanlığı Kararı yürürlükte olduğu sürece duracağını belirtmektedir; dolayısıyla üçüncü kişileri ilgilendiren süreler de bu kapsama dâhildir.

¹ Nilüfer Boran Güneysu, "İcra Takip İşlemleri", TBB, 2012, No: 101, s. 35

² Yargıtay HGK, 11.4.2018 T. 2015/21-3372 E., 2018/766 K.

³ Oğuz Atalay/Muhammet Özkes, İcra ve İflas Kanunu m. 330 Hükmünü Uygulayan Cumhurbaşkanlığı Kararı İle İlgili Ortaya Çıkan Bazı Sorular Ve Tartışmalara Cevaplar, İzmir, 22.03.2020

Burada önemli konulardan biri maaş hacizlerinin durumudur. Maaş haczi icra hukukunda özgün bir kurum olarak kendine yer edinmiştir. İcra dairesi tarafından borçlunun maaşı üzerine haciz konulduktan sonra borçlunun işvereni borç infaz edilene kadar borçlunun maaşından kesinti yapmak durumundadır.

Borçlunun maaşında işvereni tarafından yapılan kesinti icra işleminden ziyade muhafaza işlemi olarak kabul edilmektedir.⁴ Bu nedenle maaş haczi kapsamında kesinti yapılmasının Cumhurbaşkan Kararının kapsamı dışında kaldığı ileri sürülebilir. Ancak İİK m. 330 hükmünün temel amacının borçlunun hakkını korumak olduğu unutulmamalıdır.⁵ Öte yandan, Adalet Bakanlığının genelgesi icra ve iflas takiplerine ilişkin tüm sürelerin durduğunu söylerken üçüncü kişilere ilişkin süreleri bunun dışında tutmamaktadır. Dolayısıyla, maaş haczi taleplerinin işverenlere gönderilmesi işlemleri ile işverenlerce kesinti yapılması işlemleri bu kapsamda durdurulmalıdır.

3. Cumhurbaşkan Kararı'nın İstisnaları

Cumhurbaşkan Kararı tarafından öngörülen tek istisna nafaka alacaklarına ilişkindir. Bunun dışında işçi alacakları ile rehinli alacaklar gibi imtiyazlı alacaklara ilişkin işlemler de Cumhurbaşkan Kararına tabidir.

Diğer taraftan Cumhurbaşkan Kararı özel hukuk borçlarının takibine ilişkindir. Kamu alacaklarının takibi 6183 sayılı Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun tarafından öngörülen farklı bir rejime tabi olduğundan, kamu alacaklarına ilişkin takipler Cumhurbaşkan Kararı ile durdurulmamış ya da engellenmemiştir.

Bunun dışında, Adalet Bakanlığının Genelgesinde ifade edildiği üzere ihtiyati tedbir kararlarının icrası da Cumhurbaşkan Kararı kapsamında değildir.⁶

İlaveten, yine Adalet Bakanlığının Genelgesine göre, icra daireleri Cumhurbaşkan Kararı'ndan önce kendisine yapılan ödemeleri kabul ederek alacaklılara ödeme yapabilecektir.

4. Cumhurbaşkan Kararı'nda Öngörülen Tedbirlerin Uygulanmamasının Sonucu

Cumhurbaşkan Kararı'ndaki tedbirlere uyulmaması durumunda, karara rağmen yapılan işlemlere karşı ilgili taraf icra mahkemesi nezdinde şikâyet yoluna başvurabilir. Konu kamu düzenine ilişkin olduğunda şikâyet süreye tabi değildir.

Yukarıdaki notumuza ilişkin herhangi bir sorunuz olması halinde bizlere her zaman ulaşabilirsiniz.

İletişim

Ece Güner Toprak
Yönetici Ortak
eg@guner.av.tr

Burçak Kurt Biçer
Ortak
bkb@guner.av.tr

Can Güner
Senior Associate
cg@guner.av.tr

Güner Hukuk Bürosu
Levent Caddesi, Alt Zeren Sokak No.7
Levent 34330, İstanbul
T +90 212 282 4385
F +90 212 282 4305
info@guner.av.tr
www.guner.av.tr

⁴ Yargıtay 12. HD, 7.12.2015 T. 20015/21790 E. 2015/30722 K.; 28.10.2014 T. 2014/24201 E. 2014/25123 K.

⁵ **Baki Kuru**, İcra ve İflas Hukuku El Kitabı, Ankara, 2013, sf. 1583; **Atalay/Özekes**, a.g.e., sf. 3

⁶ Belirtmek gerekir ki ihtiyati tedbir ile ihtiyati haciz birbirinden farklı kurumlardır. İhtiyati haciz sadece para alacakları için öngörülmüşken para alacağı dışındaki diğer dava konuları için ihtiyati tedbir yolu kabul edilmiştir.